

Praksisplan

for psykologhjælp, 2019

REGION
SJÆLLAND
- vi er til for dig

Praksisplan for psykologhjælp i Region Sjælland

Udarbejdet af Primær Sundhed i samarbejde med Samarbejdsudvalget for Psykologhjælp i Region Sjælland

Godkendt af Regionsrådet i Region Sjælland den 27. maj 2019

Emneord: Praksisplan, praksisplanlægning, psykologhjælp, kapacitet

Version: 1,0

Udgivet af Region Sjælland, juni 2019

Tryk: Region Sjælland

ISBN: 978-87-93639-01-0

For yderligere oplysninger rettes henvendelse til:

Region Sjælland
Det Nære Sundhedsvæsen
Alléen 15
4180 Sorø
Telefon: 57 87 57 87

E-post: dnsv@regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

Rapporten kan downloades her: www.regionsjaelland.dk/publikationer

Indhold

1. Indledning.....	4
De politiske og overenskomstmæssige rammer.....	4
Planens ønskede indhold.....	4
2. Resumé og anbefalinger.....	6
3. Om psykologhjælp.....	8
Tiltrædelse af overenskomsten.....	8
Henvisning og behandling.....	9
Persongrupper.....	9
Borgerens pligter.....	10
Tilgængelighed.....	10
4. Demografi, aktivitet og forbrug.....	11
Kommunens geografi som planlægningsområde.....	11
Befolkningsudvikling.....	11
Sundhedsprofilen fra 2017.....	12
Klienter.....	13
Antal behandlinger.....	14
Udgiftsudviklingen.....	15
Udgifter pr. klient.....	16
Antal behandlinger pr. klient.....	17
Konklusion om befolkningsudvikling, aktivitet og forbrug.....	18
5. Psykologer i Region Sjælland.....	19
Geografisk fordeling.....	19
Om psykologerne.....	20
Rekruttering.....	21
Interne flyttemuligheder.....	21
Lighed for borgerne.....	21
Psykologers honorar.....	24

Pendling	25
Ventetid.....	26
Konklusion om befolkningsudvikling, aktivitet og forbrug	27
6. Fokusområder	29
Snitflader til øvrige sundhedsprofessionelle	29
Kvalitet i psykologpraksis	30
Anvendelse af IT i psykologpraksis	30
Sundhedsaftale 2019 - 2013.....	31
Økonomi.....	31

1. Indledning

Praksisplan for psykologhjælp 2018 er udarbejdet af Regionsrådet i Region Sjælland.

Planen beskriver borgernes muligheder for at blive behandlet hos praktiserende psykolog i regionen. Planen er et redskab til udvikling og analyse af psykologområdet i Region Sjælland og sætter fokus på, at borgere i alle områder af regionen har lige adgang til behandling hos psykolog.

Den overordnede målsætning for planen er, at borgere med brug for psykologhjælp oplever, at deres behov for behandling sættes i centrum. Der skal der være let og lige adgang til at få psykologhjælp og sammenhæng i behandlingen mellem sundhedsvæsenets aktører i det nære sundhedsvæsen.

De politiske og overenskomstmæssige rammer

De rammer, som praksisplanen indgår i, er Regionsrådets strategi for 2018-2021 "Region Sjælland på forkant", hvor den politiske vision er at styrke det nære sundhedsvæsen, så opgaverne løses tættere på og i samarbejde med den enkelte borger, som involveres aktivt i egen behandling.

Borgerne skal opleve et sundhedsvæsen, der med udgangspunkt i borgernes behov og forløb har stærkt fokus på at skabe sammenhæng i behandlingstilbuddene på tværs af sygehuse, praksissektor og kommuner.

Det formelle grundlag for psykologhjælp er aftalt i Overenskomsten om psykologhjælp indgået mellem Regionernes Lønnings- og

Takstnævn og Dansk Psykolog Forening, senest gældende fra juli 2016.

Overenskomsten er rammesættende for planarbejdet, idet overenskomsten beskriver, at Regionsrådet udarbejder en plan for tilrettelæggelsen af psykologtilbuddene i regionen. Som udgangspunkt skal de eksisterende tilbud om psykologbehandling i regionen beskrives.

Overenskomsten fastlægger også, at der i hver region skal nedsættes et samarbejdsudvalg bestående af 6 repræsentanter udpeget af regionsråd, kommuner og blandt psykologer i regionen. Samarbejdsudvalget har – ud over at behandle emner vedrørende overenskomsten og fremme arbejdet med kvalitetssikring – til opgave at drøfte et samlet udkast til praksisplan for psykologpraksis i regionen.

Praksisplanen danner grundlag for regionens beslutninger om blandt andet behandlingskapacitet, ydernumrenes placering, udvikling af samarbejdet med øvrige sundhedstilbud og kvalitetsudvikling.

Planens ønskede indhold

Samarbejdsudvalget for psykologhjælp har peget på særlige områder, som planen skal fokusere på, nemlig:

- Sikring af tilgængelighed og borgernes lige adgang til psykologiske behandlingsmuligheder i Region Sjælland.
- Udviklingen i borgernes anvendelse af psykologbehandling, og virkningen heraf

for den samlede regionale økonomi,
herunder især udviklingen i de "nye
behandlingsområder" depression og angst.

- Samordning og koordinering på tværs af de sundhedsmæssige tilbud.

I relation til denne praksisplan er samarbejdet mellem almen praksis, praktiserende psykologer, psykiatere, psykiatrien og kommunerne særligt relevant.

2. Resumé og anbefalinger

Praksisplan for Psykologhjælp i Region Sjælland analyserer og beskriver udviklingen på psykologområdet.

Planen indeholder en generel belysning af psykologers forudsætninger for at kunne behandle borgere under overenskomsten og beskriver de persongrupper, som kan modtage psykologhjælp med tilskud fra det offentlige.

Analysen af aktiviteten og udgifter til psykologhjælp tager udgangspunkt i forventninger til befolkningsudviklingen, som forudsiger stigende befolkningsunderlag i områderne nær hovedstaden og midt på Sjælland. Over de sidste to år konstateres et lille fald i antallet af borgere, som behandles under ordningen, og den økonomiske udvikling er stabil.

Der er en kapacitet med 128 ydernumre i Region Sjælland, og borgerne har mulighed for at få behandling inden for 2-3 uger i deres nærområde. Psykologerne i regionen har et højt aldersgennemsnit, og der er kan rekrutteres kvalificerede psykologer til ledige ydernumre i alle områder af Region Sjælland. Når ydernumrene genbesættes, tilstræbes det, at der er et ligeligt antal psykologer lokaliseret i alle kommuner i forhold til antallet af borgere. Borgerne har frit valg til psykolog, og de fleste får psykologhjælp i den kommune, hvor de bor eller i nabokommunen.

De særlige områder, som samarbejdsudvalget har prioriteret i planen, tager udgangspunkt i

borgeren og det sundhedsprofessionelle samarbejde omkring et godt behandlingsforløb. Især snitfladerne til almen praksis og psykiatrien er relevante, ligesom øget anvendelse af IT teknologiske løsninger kan blive en del af den fremtidige behandling.

Overordnet vil de til enhver tid gældende forløbsprogrammer, anerkendte metoder og guidelines blive fulgt med henblik på at levere den bedste kvalitet i behandlingen.

For at fastholde den gode udvikling og en fælles fremadrettede målsætning lægger planen op til at arbejde med følgende **anbefalinger**:

- Den demografiske udvikling, som forudsiger let stigende befolkningstal i kommunerne midt på Sjælland og nær hovedstaden, og faldende befolkning i andre kommuner. Det anbefales, at udviklingen følges på kommuneniveau.
- Fordelingen af ydernumrene vurderes løbende, så borgerne får lige adgang, og der sikres en jævnt geografisk fordeling, som også tager hensyn til stigende og faldende befolkningsudvikling i områderne. Der ses en faldende tendens til, at borgere søger behandling hos psykologer med overenskomst. Kapaciteten i Region Sjælland vurderes passende.

Det anbefales, at antallet på 128 ydernumre fastholdes.

- Den samlede virkning af forsøgsordningen med vederlagsfri psykologhjælp fra 1. juli 2018 til unge 18 – 20 årige er indtil videre ukendt.

Det anbefales, at udviklingen følges - både hvad angår tilgang af klienter, udgifter til psykologhjælp og ventetid til behandling.

- Borgeren skal opleve, at der er samarbejde mellem de sundhedsprofessionelle i det nære sundhedsvæsen om borgerens samlede behandlingsforløb. Der har gennem de senere år været afholdt fælles temamøder mellem psykologer, praktiserende psykiatere, psykiatrien og praksiskonsulenter for psykiatrien for at øge viden om og skabe sammenhæng i borgerens behandling i de forskellige fagområder.

Det anbefales, at der i planperioden arbejdes på initiativer til konkrete samarbejder eller forsøgsordninger mellem psykologer, alment praktiserende læger og psykiatrien.

- Alle praksisområder er forpligtet til at indrapportere utilsigtede hændelser (UTH) til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Der vil i planperioden blive fulgt op på de indrapporterede hændelser fra psykologpraksis med henblik mulighed for læring og kvalitetsudvikling i egen praksis.

- Alle borgere skal have let adgang til at få serviceoplysninger og information om psykologernes behandlingstilbud.

På sundhed.dk via psykologens praksisdeklarationen skal borgerne derfor kunne få oplysninger om psykologens tilgængelighed, både hvad angår telefontid og ventetid. Desuden skal klienten have

mulighed for at se informationer om psykologens klinikfaciliteter, så alle borgere, uanset eventuelt fysisk handicap, har let adgang til psykologhjælp.

Det anbefales, at der følges op på serviceinformationerne i psykologernes praksisdeklarationer i planperioden.

3. Om psykologhjælp

Overenskomsten om psykologhjælp beskriver de formelle krav til psykologer, som har ydernummer, herunder de formelle krav om uddannelse, tiltrædelse til overenskomsten og tilgængeligheden til psykologhjælp for borgerne.

Tiltrædelse af overenskomsten

I Region Sjælland er der 128 psykologer, som har overenskomst med Regionen.

Psykologer, som har en kandidatgrad i psykologi fra universitetet eller en cand. pæd. psyk. uddannelse fra Danmarks Pædagogiske Universitet fra før 2004 har ret til, når de har gennemgået en 2 årig overbygning, hvor de opnår offentlig autorisation, at søge om at tiltræde overenskomsten.

Forudsætninger for, at en psykolog kan tiltræde overenskomsten er, at

- psykologen mindst 22 timer ugentligt står til rådighed som praktiserende under overenskomsten, og ikke har ansættelse i et omfang, der overstiger 15 timer,
- psykologen er autoriseret af Psykolognævnet, og
- psykologen besidder den nødvendige psykologfaglige kompetence, herunder erfaring med de af overenskomsten omfattede persongrupper og med privat praksis.

I Region Sjælland kan tiltrædelse af overenskomsten ske efter en regional beslutning om nynedsættelse eller genbesættelse i ledig kapacitet, hvor en psykolog ophører med at praktisere.

Den almindelige procedure er, at ledige ydernummer slås op to gange årligt i på Dansk Psykologforenings hjemmeside i specifikke kommuner/områder i regionen.

Tiltrædelse vil typisk ske ved genbesættelse af et ledigt ydernummer. I forbindelse med opslag indgår en vurdering med hensyntagen til den aktuelle geografiske fordeling af psykologer i regionen og forventninger til bl.a. befolkningsudvikling i kommunen.

Psykologen sender ansøgningen om praksis med ydernummer på særlige skemaer til Dansk Psykolog Forening.

Herefter gennemgår et bedømmelsesudvalg med repræsentanter fra Dansk Psykolog Forening og Region Sjælland ansøgernes faglige kompetencer og træffer endelig beslutning om, hvilken psykolog der kan tiltræde overenskomsten med ydernummer.

Bedømmelsesudvalget udarbejder årligt en beretning med status for opslag og ydernumre og antal ansøgere. Der ses store variationer i antallet af ansøger til ydernummer i de forskellige kommuner. Der er til de opslåede ydernumre i alle regionens kommuner kvalificerede ansøgere.

Henvisning og behandling

De praktiserende psykologer er en del af det nære sundhedsvæsens tilbud til borgere med behov for psykologisk hjælp og behandling.

Psykologerne har en central rolle for klienternes sammenhængende behandling. Det er derfor vigtigt, at psykologerne indgår i tæt samarbejde med andre sundhedsfaglige aktører, især de alment praktiserende læger.

Psykologer tilbyder psykologisk krisehjælp og behandling parallelt til medicinsk behandling eller som selvstændig behandling. Dette sker i samarbejde med patientens praktiserende læge, idet alle, som får behandling hos psykolog, undersøges hos egen læge forud for henvisning.

Psykologbehandling sker efter elektronisk lægehenvielse fra almen praksis. Det påhviler psykologen at drage omsorg for, at patientens egen læge underrettes ved psykologbehandlingens iværksættelse og afslutning. Psykologen sender med patientens samtykke ved behandlingens afslutning en epikrise til den praktiserende læge. På denne måde sikres sammenhæng og kvalitet i patientens fortsatte behandlingsforløb.

Der kan for enkelte grupper af klienter være parallelle behandlingsmulighederne, idet de praktiserende læger eksempelvis kan tilbyde samtalerapi. Klienter, som kan have mere massive behandlingsbehov, henvises til psykiatrien eller til udredning hos speciallæge i psykiatri.

Persongrupper

Når almen praksis vurderer patienten, skal der ved henvisning til psykolog være tale om personer, som er berettiget til psykologhjælp

inden for den personkreds, som er defineret i overenskomsten.

Berettiget til psykologhjælp med tilskud er følgende persongrupper:

1. Røveri-, volds- og voldtægts ofre
2. Trafik- og ulykkesofre
3. Pårørende til alvorligt psykisk syge personer
4. Personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom
5. Pårørende til personer, der er ramt af en alvorligt invaliderende sygdom
6. Pårørende ved dødsfald
7. Personer, der har forsøgt selvmord
8. Kvinder, der får foretaget provokeret abort efter 12. graviditetsuge. Psykologhjælp kan ydes forud for abortindgrebet, når anmodning om tilladelse til indgrebet er fremsendt til Abortsamrådet
9. Personer, der inden det fyldte 18 år, har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb
10. Personer med let til moderat depression, der er fyldt 18 år
11. Personer, der lider af let til moderat angst, herunder let til moderat OCD, og er imellem 18 og 38 år.

Borgeren betaler selv 40% af behandlingsudgifterne, hvor tilskuddet fra regionen udgør 60% af psykologens honorar. Der kan højst ydes tilskud til 12 konsultationer.

Overordnet gælder det, at patienter har ret til et nyt behandlingsforløb, hvis der er tale om helt ny og anden sygdom/tilfælde af hændelse. Patienten vil også have ret til nyt behandlingsforløb, hvis der er tale om samme diagnose, men med nye udbrud.

Personer, som behandles for let til moderat depression (10) eller let til moderat angst,

herunder OCD (11) kan genhenvises, således at tilskud ydes for op til 24 konsultationer i alt.

Det er fra 1. juli 2018 besluttet, at alle unge, som er fyldt 18 år og indtil de fylder 21 år, kan få vederlagsfri behandling hos psykolog, når de henvises pga. let til moderat depression eller let til moderat angst. Ordningen løber foreløbig frem til 31. december 2021 og er finansieret af satspuljen. Fra den 1. juli 2019 bliver den øvre aldersgrænse for angst ophævet, så alle borgere over 18 år kan henvises til behandling for angst.

Borgerens pligter

For at kunne få psykologbehandling er det et krav, at den hændelse, der har udløst en krise (henvisningsårsager 1-8) normalt skal være sket indenfor 6 måneder, og henvisning kan ikke udstedes senere end 12 måneder efter begivenheden. Denne tidsgrænse er ikke gældende for klienter, som har været udsat for seksuelle/incestuøse overgreb inden det 18. år, ej heller for klienter, som bliver henvist på grund af depression og angst og/eller OCD.

I tilfælde, hvor borgeren bliver forhindret i fremmøde, har borgeren pligt til at melde afbud til psykologen dagen før den aftalte behandlingsdato.

Hvis borgeren ikke melder afbud senest kl. 16, dagen inden konsultationen, kan psykologen pålægge klienten at betale et beløb, der svarer til egen andel af honoraret. Ved gentagne udeblivelser kan der opkræves to gange patientens egenbetalingsandel.

Tilgængelighed

Borgeren har frit psykologvalg mellem samtlige psykologer i ordningen i alle fem regioner. Det tilstræbes at alle borgere har let tilgængelighed

og lige adgang til psykologhjælp, og der er en velreguleret geografisk placering af ydernumre. Borgere kan opleve, at den lige adgang til psykolog behandlinger er principiel, fordi der er en egenbetaling på 40% af det samlede honorar. For nogle klienter er dette en økonomisk forhindring, som betyder, at de ikke får gjort brug af muligheden for psykologhjælp, eller at deres behandlingsforløb ved psykologen kan risikere at blive ujævnt og utilstrækkeligt.

Let tilgængelighed bliver muligt på henvisningstidspunktet, fordi klienten har mulighed for frit at vælge behandling i Region Sjælland eller i hele landet af en psykolog, der har overenskomst. Borgeren kan på sundhed.dk se hvilke psykologer, der har overenskomst og behandler med offentligt tilskud.

Den enkelte psykolog er forpligtet til at oplyse sine aktuelle ventetider for hhv. akutte og ikke akutte tilfælde på sundhed.dk. Samme sted er der oplysninger om klinikkens placering og adgangsforhold, psykologens alder, og psykologen kan anføre sine specialer og særlige interesseområder.

Det er en overenskomstmæssig aftale, at henvisningen til behandling hos psykolog ikke må være mere end 1 måned gammel, inden klienten får en aftale med psykologen.

4. Demografi, aktivitet og forbrug

Dette kapitel beskriver den generelle udvikling i antal patienter og udgifter i Region Sjælland med sammenligninger til udviklingen på landsplan i perioden 2015 – 2017. Endvidere indgår der en prognose om befolkningsudviklingen, og disse parametre vil indgå i en samlet kapacitetsvurdering.

Kommunens geografi som planlægningsområde

Hovedmålsætningen i praksisplanen er at give borgerne lige adgang til psykologhjælp i regionen. Dette forudsætter, at der er en ligelig geografisk fordeling af psykologklinikker samtidig med, at der skal være et tilstrækkeligt økonomisk grundlag for psykologerne til at etablere sig med klinik.

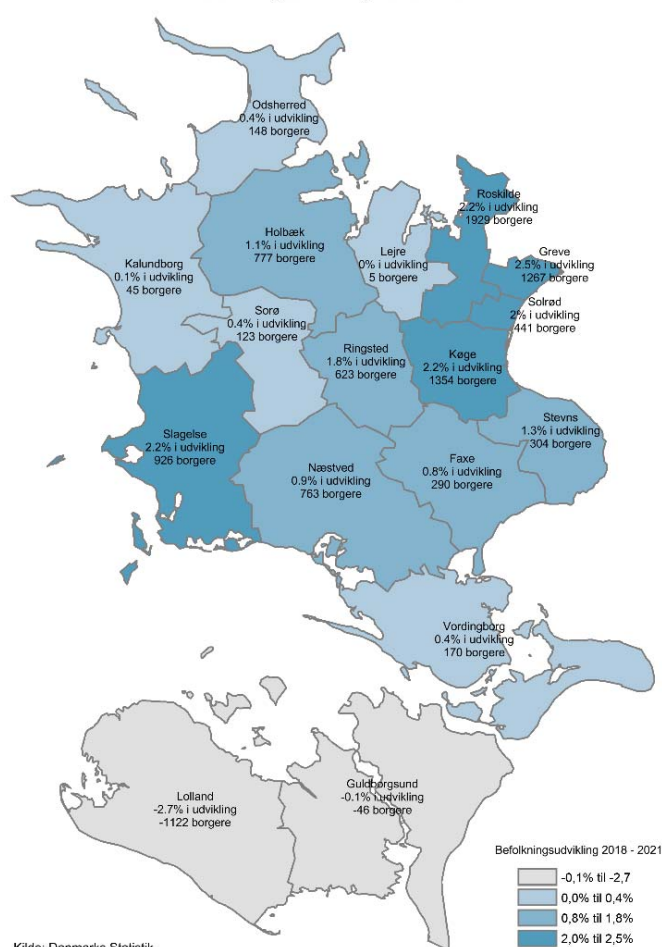
Kommunens geografiske område er planlægningsområde for vurderingen af kapaciteten og fordelingen af ydernumre.

Den eksisterende kapacitet og placeringen af psykologer med ydernummer i kommunerne bliver vurderet på baggrund af demografiske og sundhedsfaglige data i områderne.

Befolkningsudvikling

I Region Sjælland var der pr. 1. januar 2018 et samlet befolkningstal på 835.107 personer. Befolkningen i Region Sjælland udgør knap 15 % af hele landet. Der er generelt tendens til en lille vækst i befolkningen i de kommende år.

Befolkningsudvikling 2018 - 2021

Kilde: Danmarks Statistik

Ifølge den seneste befolkningsprognose fra Danmarks Statistik for perioden 2018 - 2021 vil der i de næste tre år ske et befolkningsvækst på omkring 8.000 personer til Region Sjælland primært som følge af udflytning fra hovedstadsområdet.

Med undtagelse af Lolland og Guldborgsund kommuner forventes der at være en øget befolkningstilvækst i alle kommunerne. Den procentvise og absolutte stigning er størst i Roskilde, Slagelse, Køge, Greve kommuner, hvor befolkningen i hver kommune forventes at ville øges med mellem 1.300 – 2.000 personer, som svarer til en stigning over 2%. I Stevns, Holbæk, Ringsted, Næstved og Faxe kommuner forventes indbyggerantallet også at stige, dog i mindre grad med mellem 0,8 – 1,8%.

Befolkningstallet i Region Sjælland er let stigende og i forandring, hvilket kan forskyde efterspørgslen efter psykologydelse mellem planlægningsområderne.

Sundhedsprofilen fra 2017

Region Sjællands sundhedsprofil fra 2017 viser, at borgernes mentale helbred generelt er blevet dårligere siden 2010 både i Region Sjælland og på landsplan.

Sundhedsprofilen er dannet på baggrund af elektronisk spørgeskemaundersøgelse, hvor godt 19.000 borgere over 16 år har svaret på en lang række spørgsmål om deres trivsel, sundhed og sygdom.

Sammenlignet med de øvrige regioner viser sundhedsprofilen, at Region Sjælland har landets næsthøjeste andel af borger med mentalt dårligt helbred, 13,6% svarende til 93.500 borgere. Blandt de voksne er det især stress, som er årsag til manglende trivsel.

Der er markante forskelle på, hvor udbredt borgerne oplyser, at de har det mentalt dårligt blandt de 17 kommuner – fra 10-12% i de lyseblå kommuner Stevns, Lejre og Sorø til 16-17% i de mørkeblå kommuner Slagelse og Odsherred.

Borgere med dårligt mentalt helbred

Kilde: Sundhedsprofilen 2017, Region Sjælland

Også flere unge end i de øvrige regioner trives dårligere. Især andelen af unge mellem 16 -34 år er steget, svarende til at 31.800 unge har rapporteret, at de har et dårligt mentalt helbred i 2017.

Blandt unge er dårligt mentalt helbred først og fremmest forbundet med stress, psykiske lidelser og følelsen af ensomhed.

Som konsekvens af sundhedsprofilens dokumentation af de udfordringer der er blandt borgerne i Region Sjælland, er mental sundhed og psykisk trivsel et prioriteret mål for den fælles indsats i det aktuelle udkast til Sundhedsaftale 2019 – 2023.

Ud over depression med 4.722 personer og angst med 1.418 personer er de hyppigste årsager til, at borgere henvises til psykologbehandling i 2017:

- kategori 4, "Personer ramt af alvorligt invaliderende sygdom" 1.702 personer
- kategori 6, "Pårørende ved dødsfald" 1.428 personer
- kategori 5 "Pårørende til personer ramt af alvorligt invaliderende sygdomme" 1.274 personer

Den største procentvise vækst på 26% i antal behandlede personer fra 2015 – 2017 er i kategori 1 "Røveri- vold- og voldtægts ofre", i absolutte tal fra 619 til 777 klienter.

Det største procentvise fald på 19% konstateres i kategori 9 "personer, der inden det fyldte 18. år, har været udsat for incest eller seksuelle overgreb", i absolutte tal fra 210 til 170 klienter.

Behandlingen af borgere i kategori 2, "Trafik- og ulykkesofre" ligger meget konstant omkring 200 personer i perioden. Også kategori 5 "Pårørende til personer ramt af en invaliderende sygdom" er meget konstant omkring 1.300 personer.

Færrest patienter behandles under kategori 8, "Kvinder, der får foretaget provokeret abort pga. misdannelser ved barnet", hvor 23 klienter i 2017 modtog psykologhjælp i Region Sjælland, og kategori 7 "Personer, der har forsøgt selvmord", hvor 73 blev behandlet i 2017.

Antal behandlinger

I tabellen nedenfor er vist udviklingen i antallet af behandlinger fra 2015 – 2017 indenfor de forskellige henvisningsårsager.

På landsplan er antallet af behandlinger faldet fra 4.771.571 i 2015 til 4.445.508 i 2017.

Udviklingen i antal behandlinger i Region Sjælland 2015 - 2017

Henvisningsårsag	2015	2016	2017
1 - Røveri-, volds- og voldtægts ofre	2.962	3.366	3.635
2 - Trafik- og ulykkesofre	967	989	887
3 - Pårørende til alvorligt psykisk syge personer	3.881	4.013	3.821
4 - Personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	8.688	8.998	8.156
5 - Pårørende til personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	6.248	5.982	5.912
6 - Pårørende ved dødsfald	6.175	6.392	6.600
7 - Personer, der har forsøgt selvmord	341	395	308
8 - Kvinder, der får foretaget provokeret abort pga. misdannelser ved barnet	119	121	99
9 – Personer, der inden det fyldte 18. år har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb	1.118	1.131	936
10- Let til moderat depression, der er fyldt 18 år	28.336	26.687	25.518
11 - Personer med let til moderat angst, herunder OCD mellem 18 - 38 år	6.437	7.202	7.535
Behandlinger i alt	65.272	65.276	63.407

Kilde: Targit

Det samme gør sig gældende i Region Sjælland, og det fremgår af ovenstående tabel, at der i perioden fra 2015 – 2017 er sket et fald i antallet af behandling på 1.865, svarende til - 2,9 %.

Faldet i antal behandlinger i Region Sjælland er procentvist mindre end for hele landet.

Det er primært indenfor kategori 10 "Personer med let til moderat depression", at antallet af behandlinger er faldet med knap 2.818 behandlinger fra 2015 – 2018.

Behandlingsniveauet indenfor angst og depression ser ud til at have toppet.

Årsagerne til faldet i antallet af behandlede personer og behandlinger på landsplan og i Region Sjælland er ikke analyseret nærmere. En mulig forklaring kan dog være den, at praksiskandidatordningen er bortfaldet fra juli 2016 med fuld virkning fra juli 2017. Der har være 3-4 psykologer, som tidligere har haft ansat praksiskandidater her i regionen.

Herudover er der i perioden etableret en række kommunale tilbud, som har fokus på borgernes

trivsel eks. Lær at tackle angst og depression – online, udviklet i samarbejde med Komiteen for Sundhedsoplysning, "Ungeliv" – gratis psykologisk gruppeforløb til unge m.fl.

Udgiftsudviklingen

Det faldende antal klienter, som modtager psykologhjælp, og faldet i antallet af behandlinger i perioden forventes at kunne medføre lavere udgifter til psykologhjælp. Dette ses på landsplan, hvor udgifterne til psykologbehandling er reduceret fra 237 mio. kr. i 2015 til 231 mio. kr. i 2017.

Samme tendens med faldende udgifter slår ikke igennem i Region Sjælland, hvor det af tabellen nedenfor fremgår, at udgifterne til psykologbehandling ligger konstant i perioden 2015 – 2017 på 32 mio. kr.

Forklaringen på faldende antal klienter og behandling med konstante udgifter kan ligge i, at der er sket en stigning i udgifterne pr. behandlet borger.

Udviklingen i udgifter til psykologbehandling i Region Sjælland 2015 - 2017

Henvissningsårsag	2015	2016	2017
1 - Røveri-, volds- og voldtægts ofre	1.463.683 kr.	1.699.968 kr.	1.877.844 kr.
2 - Trafik- og ulykkesofre	475.783 kr.	499.720 kr.	459.256 kr.
3 - Pårørende til alvorligt psykisk syge personer	1.916.815 kr.	2.027.772 kr.	1.968.272 kr.
4 - Personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	4.256.200 kr.	4.528.887 kr.	4.170.826 kr.
5 - Pårørende til personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	3.056.578 kr.	3.018.754 kr.	3.049.886 kr.
6 - Pårørende ved dødsfald	3.049.670 kr.	3.232.688 kr.	3.408.809 kr.
7 - Personer, der har forsøgt selvmord	168.803 kr.	199.248 kr.	161.084 kr.
8 - Kvinder, der får provokeret abort pga. misdannelser ved barnet	58.971 kr.	61.113 kr.	51.516 kr.
9 - Personer, der under det fyldte 18. år, har været udsat for incest eller andre seksuelle overgreb	550.137 kr.	568.258 kr.	479.850 kr.
11- Personer med let til moderat depression, der er fyldt 18 år	14.240.874 kr.	13.339.990 kr.	13.114.320 kr.
12 - Personer med let til moderat angst, herunder OCD (18 - 28 år)	3.242.522 kr.	3.605.654 kr.	3.872.462 kr.
Udgifter i alt	32.480.036 kr.	32.782.053 kr.	32.614.124 kr.

Kilde: Targit

Udgifter pr. klient

Dette konstateres i tabellen nedenfor, hvor der ses en stigning i de gennemsnitlige regionale udgifter pr. klient fra 2.695 kr. i 2015 til 2.749 kr. pr. klient i 2017.

På landsplan var udgiften til psykolog behandling i 2017 i alt 2.762 kr. pr. klient.

Udgifterne pr. klient i Region Sjælland er i perioden lavere end landsgennemsnittet.

Der er imellem de enkelte behandlingskategorier udsving i behandlingsudgifterne på godt 500 kr. Det er i henvisningskategorierne, personer, der inden det fyldte 18. år, som har været udsat for incest eller andre seksuelle overgreb, og borgere henvist med depression eller angst, at de højeste udgifter er. Indenfor disse tre kategorier koster klientens samlede behandling hos psykolog godt 2.700 kr.

Udviklingen i udgifter pr. klient i Region Sjælland 2015 - 2017

	2015	2016	2017
1 - Røveri-, volds- og voldtægts ofre	2.746 kr.	2.612 kr.	2.417 kr.
2 - Trafik- og ulykkes ofre	2.537 kr.	2.136 kr.	2.285 kr.
3 - Pårørende til alvorligt psykisk syge personer	2.428 kr.	2.291 kr.	2.491 kr.
4 - Personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	2.619 kr.	2.274 kr.	2.451 kr.
5 - Pårørende til personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	2.336 kr.	2.342 kr.	2.394 kr.
6 - Pårørende ved dødsfald	2.351 kr.	2.477 kr.	2.387 kr.
7 - Personer, der har forsøgt selvmord	2.888 kr.	2.120 kr.	2.207 kr.
8 - Kvinder, der får foretaget provokeret abort pga. misdannelser ved barnet	2.350 kr.	1.908 kr.	2.240 kr.
9 - Personer, der inden det fyldte 18. år, har været udsat for incest eller andre seksuelle overgreb	2.706 kr.	2.329 kr.	2.823 kr.
11 - Personer med led til moderat depression over 18 år	2.544 kr.	2.622 kr.	2.777 kr.
12 - Personer med let til moderat angst, herunder OCD mellem 18 og 38 år	2.894 kr.	2.822 kr.	2.731 kr.
	2.695 kr.	2.671 kr.	2.749 kr.

Kilde: Targit

Antal behandlinger pr. klient

Nedenfor er vist det gennemsnitlige antal af behandlinger pr. klient fordelt på henvisningsårsager 2015 – 2017. Samlet er der et lille fald i antallet af behandlinger pr. klient fra 5,37 i 2015 til 5,34 i 2017.

På landsplan er det gennemsnitlige antal behandlinger pr. klient på 5,34 i 2017

Det gennemsnitlige antal behandlinger er højest i de tre kategorier, som også havde de højeste udgifter, nemlig personer, der inden det fyldte 18. år, som har været udsat for incest eller andre seksuelle overgreb, og patienter henvist med depression eller angst.

Det forventes, at behandlingerne pr. klient vil forblive højt i disse kategorier. For så vidt angår patienter med depression, idet depressive tilstande - på linie med angst og OCD – behandlingsmæssigt er komplicerede med en høj grad af psykisk ubalance. Samme kompleksitet gør sig gældende for personer udsat for incest og seksuelle overgreb.

Årsagen til, at antal behandlinger pr. klient falder, samtidig med at antallet af udgifter pr. klient stiger, kan hænge sammen med en stigning i psykologernes honorar med overenskomsten fra 2016.

Udviklingen i antal behandlinger pr. klient i Region Sjælland 2015 - 2017

	2015	2016	2017
1 - Røveri-, volds- og voldtægtsofre	4,79	4,68	4,68
2 - Trafik- og ulykkesofre	4,91	4,60	4,41
3 - Pårørende til alvorligt psykisk syge personer	4,65	4,67	4,84
4 - Personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	5,02	4,91	4,79
5 - Pårørende til personer ramt af en alvorligt invaliderende sygdom	4,84	4,59	4,64
6 - Pårørende ved dødsfald	4,49	4,65	4,62
7 - Personer, der har forsøgt selvmord	4,94	5,20	4,22
8 - Kvinder, der får foretaget provokeret abort pga. misdannelser ved barnet	4,58	4,48	4,30
9 – Personer, der inden det fyldte 18. år, har været udsat for incest eller seksuelle andre overgreb	5,32	5,49	5,51
10 - Personer med let til moderat depression, som er fyldt 18 år	5,40	5,34	5,40
11 - Personer med let til moderat angst, herunder OCD mellem 18 - 38 år	5,17	5,25	5,31
Antal behandlinger pr. klient	5,37	5,35	5,34

Kilde: Targit

Konklusion om befolkningsudvikling, aktivitet og forbrug

Befolkningsudvikling med tilflytning af borgere til regionen, deres behandlingshyppighed samt økonomien i ordningen er alle parametre, som indgår i vurderingen af det fremtidige behov for behandlingskapacitet.

Der tegnes en let modsætningsfyldt billede. Befolkningen her i regionen forventes at øges med omkring 8.000 borgere frem til 2021.

Tilgangen af borgere, som modtager psykologhjælp ser på nuværende tidspunkt ud til have toppet, idet der reelt sker et fald i antallet af behandlinger og i antallet af borgere, som har modtaget psykologhjælp i perioden 2015 – 2017.

Udgifterne til psykologordningen har været let stigende, hvad angår udgifter pr. klient, mens de samlede forbrug har ligget konstant for perioden.

Ud fra en helhedsvurdering af udviklingen i de nævnte parametre, synes der ikke på nuværende tidspunkt at være grundlag og behov for at udvide kapaciteten til psykologbehandling.

5. Psykologer i Region Sjælland

Psykologområdet i Region Sjælland beskrives for så vidt angår psykologernes geografiske lokalisering, deres alder og køn. Desuden bliver den aktuelle kapacitet belyst og vurderet i forhold til psykologernes honorar og befolkningsunderlag i planlægningsområderne. I analysen indgår også borgernes pendling og ventetid til behandling.

Geografisk fordeling

Der 128 ydernumre til psykologer i Region Sjælland, som er fordelt jævnt i geografien.

Kortet over Region Sjælland viser med prik markering placering af hver psykolog i klinik. Markeringen med gul, rød eller grøn prik, angiver psykologens alder.

Den geografiske placering af psykologpraksis i Region Sjælland, juli 2018 viser, at langt de fleste psykologpraksis er placeret i den største by i kommunen eks. Ringsted, Køge, Holbæk, Slagelse, Kalundborg, Næstved og Roskilde. I Odsherred Kommune og de tre sydlige kommuner Vordingborg, Guldborgsund og Lolland ses en vis spredning til flere af de større byer i kommunerne. Der er ganske få klinikker i landområder.

Regionen har ønske om spredning af tilbuddene og let tilgængelighed for borgerne. Det er psykologerne selv, som regulerer, om de nedsætter sig i klinikker i de større bysamfund eller i landområderne.

I figuren med regionskortet, som viser den geografiske lokalisering af psykologpraksis, er der med farver angivet psykologers alder. Med grønt er markeret psykologer, som er under 60 år, med gult psykologer mellem 60 og 64 år dog med rødt psykologer, som er 65 år eller derover.

Om psykologerne

I tabellen nedenfor ses en oversigt over psykologer fordelt på kommunerne i regionen samt på køn og alder.

De største kommuner Roskilde, Næstved, Slagelse, Holbæk og Guldborgsund har mellem 10 – 18 psykologer. I de mindste kommuner Solrød og Stevns med et indbyggerantal på knap 23.000 borgere er der 3 praktiserende psykologer. Kommunerne Roskilde og Lejre bliver set som et samlet planlægningsområde, og der er aktuelt ingen psykologer, som har klinik i Lejre Kommune.

Ud af de 128 psykologer er 55 svarende til 43% under 60 år og 57 % eller i alt 73 psykologer er over 60 år. Gennemsnitsalderen er på 59,9 år.

Pensionsalderen sættes gradvist op inden for de kommende 4 år fra 65 til 68 år, og der er i øjeblikket en del psykologer, der fratræder som 65 årige. På den anden side er der også psykologer, som fortsætter med at praktisere, til de er over den officielle pensionsalder.

Der er en god mening i, at gennemsnitsalderen er høj, idet en selvstændig og kompetent psykologpraksis kræver en længerevarende efter- og videreuddannelse samt en god og bred klinisk erfaring med de målgrupper, som henvises til psykologisk behandling med offentligt tilskud.

Antal psykologer fordelt på aldersgrupper og køn i Kommunerne i Region Sjælland, juli 2018

Kommune	Under 60 år	Ml. 60-64 år	Over 65 år	Kvinder	Mænd	Psykologer pr. kommune
Faxe	2	0	2	2	2	4
Greve	5	2	1	6	2	8
Guldborgsund	3	2	5	8	2	10
Holbæk	6	3	3	7	4	11
Kalundborg	1	2	4	6	1	7
Køge	5	1	3	7	2	9
Odsherred	1	1	3	2	3	5
Lolland	4	1	1	4	2	6
Næstved	5	2	6	9	4	13
Ringsted	1	3	2	4	2	6
Roskilde/Lejre	11	2	5	15	3	18
Slagelse	4	4	4	11	1	12
Solrød	1	1	1	2	1	3
Sorø	2	0	3	1	4	5
Stevns	1	0	2	2	1	3
Vordingborg	3	3	2	6	2	8
I alt	55	26	47	92	36	128

Kilde: Notus

Rekruttering

Der har ikke været problemer med at rekruttere psykologer med de rette kvalifikationer til Region Sjælland.

Der er en stor variationer i antallet af ansøger til ydernummer i de forskellige kommuner, hvor der f.eks. til kommunerne tæt på hovedstaden i Roskilde, Køge området er langt flere ansøgere, end der er til ydernumrene, som slås op i eksempelvis Lolland og Odsherred kommuner, men til alle opslåede ydernumre er der kvalificerede ansøgere.

Interne flyttemuligheder

Samarbejdsudvalget for Psykologhjælp har i marts 2011 foranlediget af psykologers ønsker om at kunne flytte klinikadresse, vedtaget principper for flytning af ydernummer internt i Region Sjælland.

Baggrunden er, at samarbejdsudvalget ønsker at medvirke til fleksible arbejdsvilkår for psykologer, som praktiserer efter overenskomsten.

Udgangspunktet er, at alle borgere i regionen skal sikres et ensartet tilbud om psykologbehandling i forhold geografisk spredning, ventetid og infrastruktur.

Samtidig skal de praktiserende psykologers jobmæssige ønsker om bedre sammenhæng mellem arbejdsliv og fritid, familiemæssige forhold, faglig sparring, og mulighed for smidighed vedr. flytning af praksis tilgodeses.

Principper for flytning giver psykologer, som har haft ydernummer i Region Sjælland i 3 år, mulighed for at flytte klinikadresse internt i regionen, før en ledig kapacitet/ydernummer slås op. Ved tilladelse til intern flytning sker der i hver situation en vurdering af kapaciteten

i den enkelte kommune, og heri indgår blandt andet hensyntagen til andelen af psykologer pr. borger i den givne kommune og forventningerne til befolkningsudviklingen i kommunen.

Lighed for borgerne

I planlægningen af borgernes muligheder for at få psykologhjælp i regionen skal både lighed, nærhed og geografisk spredning i behandlingstilbuddene tages i betragtning.

Antallet af psykologer i de enkelte kommuner er – siden den sidste praksisplan – søgt harmoniseret. Forstået på den måde, at der er en mindre spredning i antallet af borgere pr. psykolog mellem de enkelte planlægningsområder.

I 2012 var der f.eks. 4.580 borger pr. psykolog i den kommune med færrest borgere pr. psykolog og 8.778 borger i den kommune med flest borgere pr. psykolog.

Den gule bjælke markerer gennemsnittet i Region Sjælland for antallet borgere pr. psykolog.

Kommuner, hvor er forventes en befolkningstilvækst i den kommende periode, er markeret med grønt.

Kommune	Antal borgere	Antal psykologer	Antal borgere pr. psykolog
Ringsted	34.409	6	5.735
Vordingborg	45.925	8	5.741
Sorø	29.718	5	5.944
Guldborgsund	61.130	10	6.113
Greve	49.973	8	6.247
Næstved	82.911	13	6.378
Roskilde/Lejre	115.069	18	6.393
Holbæk	71.033	11	6.458
Region Sjælland			6.524
Slagelse	78.965	12	6.580
Odsherred	33.037	5	6.607
Køge	60.472	9	6.719
Lolland	41.921	6	6.987
Kalundborg	48.941	7	6.992
Solrød	22.590	3	7.530
Stevns	22.823	3	7.608
Faxe	36.101	4	9.025
Region Sjælland	835.107	128	6.524

Kilde: Danmarks statistik Befolkningstal 1.kvt. 2018, Notus 1. juli 2018

Af tabellen på forrige side fremgår det, at der nu er en spredningen fra 5.735 borgere pr. psykolog i Ringsted Kommune til 9.025 borgere i Faxe Kommune.

Det gennemsnitlige antal borgere pr. psykolog er juli 2018 opgjort til 6.524 borgere, jf. den gule bjælke. Kommunerne er listet, således at kommunen med flest psykologer pr. borger, nemlig Ringsted Kommune, hvor der er 5.735 borgere pr. psykolog, står øverst.

Nederst er Faxe Kommune med flest borgere pr. psykolog, nemlig 9.025 borgere.

Tilvæksten i befolkningen i nogle områder spiller ind på fordelingen af ydernumrene.

Med grønne bjælker er markeret de kommuner, som i perioden frem til 2021 forventes at få en befolkningstilvækst på 2-2,5%. Der forventes faldende indbyggertal i Lolland og Guldborgsund kommuner.

Tabellen nedenfor viser antallet af borgere og de samlede udgifter til psykologhjælp i de enkelte planområderne. Desuden er den gennemsnitlige udgift pr. borger beregnet i de respektive kommuner.

Udgifter til psykologhjælp pr. indbygger i kommunerne, Region Sjælland 2017

Kommune	Antal indbyggere	Udgifter i kr.	Udgift pr. indbygger
Ringsted	34.409	1.403.127	41
Vordingborg	45.925	1.906.193	42
Sorø	29.718	1.392.252	47
Guldborgsund	61.130	2.675.492	44
Greve	49.973	1.833.407	37
Næstved	82.911	3.060.181	37
Roskilde/Lejre	115.069	4.150.842	36
Holbæk	71.033	3.090.568	44
Slagelse	78.965	2.932.050	37
Odsherred	33.037	1.368.858	41
Køge	60.472	2.292.429	38
Lolland	41.921	1.951.666	47
Kalundborg	48.941	1.634.271	33
Solrød	22.590	831.999	37
Stevns	22.823	843.541	37
Faxe	36.101	1.167.098	32
Region Sjælland	835.107	32.533.974	39

Danmarks Statistik, Befolkningstal 1. kv. 2018 Targit 2017

Kommunernes geografi er defineret som planområde. Undtaget er Roskilde/Lejre, som er slået sammen til et område.

Den gennemsnitlige regionale udgift til tilskud til psykologbehandling er i 2017 på 39 kr. pr. indbygger.

Omkostningen svinger fra 47 kr. til 32 kr. pr. borger. Det er i Sorø, Lolland, Holbæk og Guldborgsund, at borgernes udgift målt pr. indbygger er højest i sammenligning med det samlede antal indbyggere i kommunen.

De laveste udgifter er i Kalundborg og Faxe kommuner med gennemsnitligt hhv. 33 kr. og 32 kr. pr. indbygger.

Psykologers honorar

I tabellen herunder er opgjort det samlede honorar pr. psykologer i Region Sjælland i årene 2015 – 2017, omregnet til 2017 priser.

Ved honorar forstås regionens andel af behandlingsomkostningerne.

Den gennemsnitlige honorar pr. psykolog er steget begrænset i perioden 2015 – 2017 fra 253.750 kr. i 2015 til 254.798 kr. i 2017.

Når udviklingen i indtjeningen i perioden ligger meget konstant, kan det tages som et udtryk for, at den stagnerende tilgang af patienter parallelt påvirker psykologernes gennemsnitlige indtjening.

Udviklingen i indtjeningen blandt psykologer i Region Sjælland 2015 – 2017 (i 2017 kr.)

	2015	2016	2017
Samlede udgifter	32.480.036	32.783.053	32.614.124
Antal psykologer	128	128	128
Gennemsnitlig indtjening	253.750	256.110	254.798

Kilde: Targit

Pendling

Pendling og det konkrete geografiske sted, hvor patienterne modtager psykologbehandling, kan have indflydelse på lokalisering af kapacitet og behovet for psykologhjælp i de forskellige områder.

I tabellen nedenfor er vandret angivet kommunen, hvor psykologen har klinik, og lodret er listet den kommune, borgeren bor i. Med gråt er markeret de kommuner, hvor borgerne hyppigst modtager psykologhjælp.

Borgerne søger langt oftest behandling hos en psykolog i den kommune, hvor de bor, og dernæst i nabokommunerne.

Eksempelvis får 215 klienter, der bor i Faxe Kommune, også behandling hos psykologer i kommunen. 91 faxeborgere bliver dog behandlet i Næstved Kommune, 44 i Køge Kommune og 31 i Stevns Kommune, som alle er nabokommuner.

Psykologerne i Faxe Kommune behandler i alt 292 borgere, flest, nemlig de 215 borgere, som bor i kommunen, men dernæst klienter bosiddende i nabokommunerne Næstved, 33 borgere, og i Stevns, 13 borgere.

Pendling - Borgerens bopælskommune sammenlignet med psykologens klinikadresse, 2017

Borgerens bopælskommune \ Psykologens klinik adresse	Borgerens bopælskommune																Total	
	Faxe Kommune	Greve Kommune	Guldborgsund Kommune	Holbæk Kommune	Kalundborg Kommune	Køge Kommune	Lejre Kommune	Lolland Kommune	Næstved Kommune	Odsherred Kommune	Ringsted Kommune	Roskilde Kommune	Slagelse Kommune	Solrød Kommune	Sorø Kommune	Stevns Kommune		Vordingborg Kommune
Faxe Kommune	215		1		2	2		2	33		10	3	1	1	1	13	8	292
Greve Kommune	7	321	3	9	23	54	5		4	5	1	28	1	35	3	7	4	510
Guldborgsund Kommune	1		800			1		191	9		2	2	1	1			43	1.051
Holbæk Kommune	4			820	41	3	81	1	4	132	10	17	9		23	1	2	1.148
Kalundborg Kommune	1			52	409		1		2	7	2	4	16	2	17			513
Køge Kommune	44	21		6	2	524	11	1	13	1	23	38	3	58	1	134	16	896
Lejre Kommune	1	3		4		2	12					19			1		1	43
Lolland Kommune	1		44	2		1		444			1		1				3	497
Næstved Kommune	91		16	2		6		4	827		10	6	25	1	13	2	81	1.084
Odsherred Kommune				26	7	2	2			338		1						376
Ringsted Kommune	19	1	2	15	4	27	18		52	1	378	3	22	3	38	3	3	589
Roskilde Kommune	11	134	32	165	21	63	177	1	16	28	40	897	6	50	21	16	9	1.687
Slagelse Kommune	4		1	11	119	3	2		50	4	8	4	920	1	131		4	1.262
Solrød Kommune	7	33		1		53			2		3	7	1	106		8	2	224
Sorø Kommune	3	1	1	8	12	3			20		21	1	92		248		2	412
Stevns Kommune	31		1			17		1	8		1					76	4	139
Vordingborg Kommune	26	1	74		1	3		23	51		3	3	1			5	535	726
Total	453	507	954	1.088	626	743	301	659	1.052	503	495	1.000	1.065	252	484	260	692	11.032

Kilde: Targit. Anmærkning. Der er tale om unikke CPR nr. Tallene summer ikke ens op, fordi borgere kan modtage behandling hos flere psykologer og i kommuner i hele landet.

Roskilde Kommune er den befolkningsmæssigt største kommune i Region Sjælland, og hos psykologer her behandles 1.687 patienter. De 897 af klienterne er bosiddende i Roskilde Kommune, men klienter fra Greve, Holbæk og Lejre kommuner benytter sig ofte af psykologer med klinik i Roskilde.

Lejre og Roskilde kommuner ses som ét planlægningsområde, og her går behandlingen på tværs af kommunegrænsen. Flere borgere fra Lejre, nemlig 19 ud af de 43 borgere, fik i 2017 behandling i Roskilde Kommune. 12 borgere bosiddende i Lejre kommune benyttede psykologen med klinik i Lejre Kommune.

Det samme relativt høje andel af pendling ud af kommunen ses i Stevns Kommune, hvor 31 borgere ud af i alt 139 modtog psykologhjælp hos en psykolog med klinik i Faxe Kommune, og i Odsherred Kommune, hvor 132 borger blev behandlet i Holbæk. Desuden ses der pendling fra Lolland til psykologbehandling i Guldborgsund Kommune og fra Sorø området til Slagelse Kommune.

Der er fra alle kommuner borgere, som tager uden for regionen for at modtage psykologhjælp. Kommunerne udenfor Region Sjælland, hvor borgerne bliver behandlet, er typisk kommuner i Region Hovedstaden, nemlig København, Ishøj og Høje Tåstrup kommuner.

I 2017 blev i alt 843 borgere behandlet hos psykologer i Region Hovedstaden. 56 borgere blev behandlet hos psykologer i resten af landet.

Den generelle tendens med, at borgere enten går til psykolog i bopælskommunen eller i nabokommunen, kan tages som udtryk for, at den nuværende spredning og kapacitet er

tilfredsstillende. Når borgere vælger nabokommunen, imødekommes et ønske om at vælge en psykolog i den by, hvor man arbejder eller et ønske om anonymitet. Det antages også, at der er en sammenhæng mellem udbud af psykologer og efterspurgt behandling og henvisningspraksis fra egen læge.

Ventetid

Oplysninger om borgernes ventetid til psykologbehandling er et parameter i planlægningen og indgår i vurderingen af behov og kapacitet.

Alle psykologer skal i henhold til overenskomsten oplyse deres ventetid i uger på sundhed.dk.

Her er inddraget ventetider pr. 1. februar 2018, og der er tale om et øjebliksbillede, idet ventetiderne naturligvis kan ændre sig over tid, men samtidig giver oplysningerne borgerne et nyttigt redskab til at vælge psykolog.

Ventetiderne skal opdateres minimum hver anden måned af psykologerne på sundhed.dk, og her kan borgerne finde de opdaterede ventetider, når de søger psykologbehandling.

Samarbejdsudvalget har i den tidligere periode haft fokus på, at alle psykologers registrerer og opdaterer deres ventetidsoplysninger, og der er opbakning blandt alle psykologer til dette.

Ventetiden bliver registreret i to kategorier:

- Ventetid for ikke akut behandling af angst og depression
- Ventetid for øvrige ikke akutte patienter.

Tabellen på næste side viser en oversigt over ventetiden opgjort i uger i de forskellige planlægningsområder.

Aldersgennemsnittet er forholdsvis højt for psykologerne, men der har hidtil ikke været problemer med at få besat ledige kapaciteter. Det vurderes, at der fremadrettet kan ansættes kvalificerede psykologer i de ledige ydernumre i alle områder.

På baggrund af analysen af udviklingen i geografisk spredning, alder, rekruttering og ventetid, synes der ikke at være grundlag og behov for at udvide kapaciteten med flere ydernumre.

6. Fokusområder

Samarbejdsudvalget for Psykologhjælp har i foråret 2018 drøftet kommissoriet for praksisplanarbejdet og har i denne forbindelse peget på de særlige områder, som planen skal have fokus på, nemlig:

- Sikring af tilgængelighed og borgernes lige adgang til psykologiske behandlingsmuligheder i alle lokalområder.
- Udvikling i borgernes anvendelse af psykologbehandling, og virkningen heraf for den samlede regionale økonomi, herunder især udviklingen i de "nye behandlingsområder" depression og angst.
- Samordning og koordinering på tværs af de sundhedsmæssige tilbud.

I relation til denne praksisplan er samarbejdet mellem almen praksis, privatpraktiserende psykologer, psykiatere, psykiatrien og kommunerne særligt relevant.

Fokusområder om lige adgang og udvikling i psykologordningen er belyst i de forudgående afsnit, og borgerens behandling hos psykolog og snitflader til andre sundhedstilbud og -professionelle belyses i det følgende.

Snitflader til øvrige sundhedsprofessionelle

Behandling af borgere på det rette niveau og identificering af snitflader og samarbejde mellem psykologer og andre sundhedsaktører er aktuelt i relation til et kvalitativt bedst behandlingsforløb for borgeren med psykologiske problemstillinger.

Formålet er at sikre sammenhæng i behandlingen på en måde, så borgeren får den bedst mulige behandling, samtidig med at der sker en optimal udnyttelse af ressourcerne. De praktiserende psykologers væsentligste samarbejdspartner er den praktiserende læge, der fungerer som patientens tovholder. Samarbejde og kommunikation med almen praksis følges i den kommende periode.

Også mellem de praktiserende psykologer og psykiatrien er der en række snitflader – både hvad angår opgavevaretagelse og patientgruppe. Der vil typisk være en opgavedeling således, at psykologen behandler borgeren med den terapeutiske del. Psykiatrien behandler borgere, som også har behov for medicinske behandling, og hvor der er behov for en tværfaglig indsats.

Endelig kan et samarbejdet mellem praktiserende psykologer og psykiatere i visse dele af Region Sjælland være relevant at overveje, idet der er opgaver i psykiatrien, der med fordel vil kunne varetages af psykologer, således at psykologer behandler patienter med let til moderate symptomer, og psykiatrien behandler de sværere og mere behandlingskrævende patienter. Der tages initiativer til forsøgsprojekter, hvor forskellige samarbejdsmodeller afprøves.

Praktiserende psykologer behandler ofte borgere, som er i kontakt med det sociale system i kommunerne. Her er der fremadrettet behov for at sikre sammenhængende forløb for patienterne, og dette vil forudsætte et koordinerende samarbejde mellem psykologen

og relevante sagsbehandlere i kommunen. Der forventes også et øget samarbejde med kommuner i forhold forsøgsordningen, hvor unge 18 – 20 årige som modtager vederlagsfri psykologbehandling til angst og depression.

Kvalitet i psykologpraksis

Kravene til øget samarbejde mellem sektorerne vil fylde mere i de kommende år. Det fortsatte arbejde med at udvikle kvaliteten i psykologpraksis er et element, som sikrer psykologer med overenskomst en central rolle i det nære sundhedsvæsen.

Overordnet vil de til enhver tid gældende forløbsprogrammer, anerkendte metoder og guidelines blive fulgt med henblik på at levere den bedste kvalitet i behandlingen.

Overenskomsten beskriver, at der skal udvikles nationale kliniske retningslinier og ske et øget samarbejde med det øvrige sundhedsvæsen.

Desuden er det besluttet, at psykologområdet – i lighed med de øvrige praksisområder – skal akkrediteres efter standarder i den danske kvalitets model.

Alle praksisområdet er forpligtet til at indrapportere utilsigtede hændelser (UTH) til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Der vil i planperioden blive fulgt op på de indrapporterede hændelser fra psykologpraksis med henblik mulighed for læring og kvalitetsudvikling i egen praksis.

Anvendelse af IT i psykologpraksis

Fremadrettet vil der blive stillet øgede krav til psykologerne om at være opdateret med hensyn til IT-systemer og brugerfærdigheder, og der kan forekomme ønsker fra borgere om øget brug af eksempelvis videosamtaler og konsultationer ved brug af IT telefoni.

Det er mellem de fem regioner besluttet fra 2018 at tilbyde et landsdækkende projekt med psykologbehandling af patienter med angst og depression via internettet.

Tilbuddet er gratis og henvender sig til personer, som er fyldt 18 år og som har angst eller let til moderat depression. Det ligger udenfor overenskomst om psykologhjælp, og der kræves ikke henvisning fra egen læge. Tilbuddet løber over en 2 årige periode, hvor det evalueres med slutrapport, som foreligger i 2020.

Status for det første halve år viser af 2018, at 48 borgere fra Region Sjælland er visiteret til projektet, og 3 klienter har gennemført behandlingsforløbet med øvelser i hverdagen superviseret af samtaler med psykolog via internettet og telefon.

Visitation og behandling i Internetpsykiatrien i perioden 1. januar - 30. juni 2018

Region	Visiteret	Tilbudt opstart	Gennemført opstart	Behandling for angstlidelse	Behandling for depression	Afsluttet behandling
Hovedstaden	85	67	25	8	10	12
Midtjylland	71	56	13	5	6	10
Nordjylland	32	28	6	1	4	8
Sjælland	48	36	12	6	5	3
Syddanmark	282	293	113	37	47	82
I alt	518	481	169	57	72	113

Kilde: Psykiatrien i Region Syd

Sundhedsaftale 2019 - 2013

Sundhedsprofilen fra 2017, som baserer sig på borgernes selvrapporterede oplysninger om helbred og trivsel, viser stigende udfordringer i forhold til borgernes mentale sundhed og psykisk trivsel. Dette er derfor et prioriteret område for den fælles indsats i det aktuelle udkast til Sundhedsaftale 2019 – 2023.

Sundhedsaftalen sætter fokus på en tidlig indsats til børn og unge med særlige behov, herunder børn og unge der har dårlig mental sundhed, psykisk sygdom, eller tegn herpå, så de kan bevare deres dagligdag i nærmiljøet, herunder tilknytning til skole og uddannelse.

Samtidig skal der samarbejdes tættere omkring voksne borgere med psykisk sygdom. Sundhedsaftalen har som mål at styrke den tidlige og forebyggende indsats over for børn, unge og voksne og de sværeste syge børn og voksne ved at tydeliggøre ansvars- og arbejdsdelingen mellem almen praksis, region og kommuner.

De praktiserende psykologer bidrager generelt til at styrke og borgernes psykiske trivsel.

Psykologer med ydernummer er ikke direkte part i sundhedsaftalen, men indsatsen i psykologpraksis spiller tæt sammen med det særlige fokusområde om mental sundhed, som er prioriteret i udkast til Sundhedsaftale for 2019-2023.

Økonomi

Udgiftsudviklingen indenfor overenskomstens område følges ved årlige opgørelser, og rammerne er beskrevet i protokollat i overenskomsten.

Udgiftsudviklingen skal følges indenfor to rammer, nemlig udgifterne indenfor henvisningsårsager 1-9, hvortil der er afsat en samlet ramme på 119,71 mio. kr. (angivet i 2015-niveau).

Rammen afsat til henvisningsårsag 10 og 11 er på 133,88 mio. kr. (angivet i 2015-niveau).

Aktiviteterne skal fordeles jævnt hen over året. Hvis udgifterne til psykologhjælp overstiger en eller flere af de selvstændige rammer, er overenskomstens parter enige om, at der med virkning fra 1. april, efter at opgørelsen

foreligger samme år, sker en modregning i reguleringsprocenten for den pågældende ramme.

Der er indført separate ydelseskoder, således at udgiftsudviklingen kan følges inden for henvisningsårsagerne 1-9 og 10 - 11.

Herudover er der via SATS puljen pr. 1. juli 2018 afsat en særlig 3-årig bevilling på i alt 15,1 mio. kr. på landsplan til vederlagsfri behandling af unge 18 – 20 årige henvist med let til moderat angst eller depression. Forsøgsordningen udløber december 2021.

Der har ikke i perioden været overskridelse af den centrale økonomiske ramme, og i Region Sjælland udvikler økonomien sig stabilt.